

Pestprotocol CBS De Rank

Pesten op school. Hoe ga je er mee om?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

VOORWAARDEN VOOR HET AANPAKKEN VAN PESTGEDRAG

- Om pestgedrag bespreekbaar te stellen, moeten kinderen zich veilig voelen in de groep. De leerkracht zorgt er daarom voor dat de sfeer in de groep goed is.
- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Op iedere school is een vertrouwenspersoon aangesteld. Bij ons op school is dat: Gina den Tuinder

SIGNALLEN VAN PESTEN KUNNEN ZIJN:

- *altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen*
- *zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot*
- *een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven*
- *briefjes doorgeven*
- *beledigen*
- *opmerkingen maken over kleding*
- *isoleren*
- *buiten school opwachten, slaan of schoppen*
- *op weg naar huis achterna rijden*
- *naar het huis van het slachtoffer gaan*
- *bezittingen afpakken*
- *schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer*

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht.

ONZE AANPAK

- Het uitgangspunt van onze aanpak is het oefenen van goed gedrag. Hierbij wordt de gehele groep betrokken.
Door onze SOVA (sociale vaardigheden) specialist is een lessenserie gemaakt die gericht is op het voorkomen van pesten. Deze lessen komen jaarlijks in iedere groep aan de orde.
- Op school geven we wekelijks een les in sociaal emotionele ontwikkeling, waarin gewenst gedrag centraal staat.
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen.
- In iedere les wordt geoefend met het laten zien van goed gedrag.
- Als de wekelijkse lessen voor kinderen niet voldoende zijn, is het mogelijk dat zij in een kleinere groep mee gaan doen aan de SOVA training.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

- In de groep moeten kinderen hun problemen bespreekbaar kunnen maken. Als kinderen dit liever niet openlijk doen, zorgt de leerkracht ervoor dat dit op een andere manier kan gebeuren. Te denken valt aan een problemendoosje, het oplosvogeltje, etc. waar kinderen, indien gewenst anoniem, hun probleem kwijt kunnen.

AFSPRAKEN

Om goed met het pestprotocol te kunnen werken maken we een aantal afspraken.

afpraak 1:

- Het inschakelen van de leerkracht wordt niet opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen het volgende bij:
Je mag niet klikken, maar als je wordt gepest, of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

afpraak 2:

- Een medeleerling heeft de verantwoordelijkheid om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

afpraak 3:

- School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.
Het is niet de bedoeling dat de school problemen oplost die buiten de school spelen (bv. bij de voetbal, op straat, bij vriendjes thuis, etc.). Natuurlijk kan de school altijd met de ouders meedenken over een oplossing.
Op het moment dat deze problemen gevolgen hebben voor de gang van zaken op school wordt het een gezamenlijk probleem, dat we ook gezamenlijk zullen aanpakken.

REGELS:

Op school hanteren we een aantal gedragsregels. Veel pesterijen komen voort uit het niet nakomen van deze regels. Om er voor te zorgen dat alle kinderen op de hoogte zijn van de regels hangen deze regels zichtbaar in iedere groep. Elke maand wordt er op de gangen de regel van de maand opgehangen. Deze regel krijgt in de betreffende maand extra aandacht. In de groep kunnen onderstaande regels aangevuld worden met voorbeelden over het toepassen van de regels.

De volgende regels gelden in de groepen 1 t/m 4:

- Er is er maar één die praat, zodat alles beter gaat.
- Nu laten wij merken, dat wij rustig kunnen werken.
- Laten we hopen, dat we in de klas rustig kunnen lopen.
- Als niemand jou helpen kan, vraag het aan de juffrouw dan!
- Als ik met een werkje stop, ruim ik alles netjes op.
- Ik pak mijn jas en tas en kom rustig terug naar de klas.
- Eerst even vragen als je iets gaat lenen, dan kan je het pas meenemen.
- Zeg geen nee, maar: speel jij ook met ons mee?
- Ruzie maken is niet fijn, we willen allemaal vriendjes zijn.
- Ik houd mijn mond, als er niets aardigs uit komt.
- Als iemand zegt stop, dan houd je op!
- Even praten na een ruzie is fijn, dan kunnen we weer vrienden zijn.
- Heeft een vriendje soms verdriet, help hem dan als je het ziet.
- Samen spelen en samen delen.

De volgende regels gelden in de groepen 5 t/m 8:

- Als we met iemand spelen, maken we goede afspraken.
- Wij zorgen ervoor dat anderen ongestoord kunnen spelen.
- Wij kunnen tegen ons verlies en zijn sportief.
- Wij accepteren de ander.
- Wij zijn beleefd tegen elkaar.
- Als iemand mij plaagt, vraag ik hem of haar daarmee te stoppen.
- Als dat niet helpt, vraag ik de meester of juf om hulp.
- Als we ruzie hebben, dan wordt dit uitgepraat.
- Wij zijn voorzichtig met onze spullen en die van een ander.
- Als iemand voor de klas tegen ons praat, dan zijn wij stil.
- Wij zorgen ervoor dat de meesters en de juffen goed les kunnen geven.
- Wij praten zo dat we daar niemand mee storen.
- Wij gaan zorgvuldig om met al het materiaal van de school en van thuis.
- Als we rommel maken, ruimen we dat op.

AANPAK VAN DE RUZIES EN PESTGEDRAG IN VIER STAPPEN:

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten zetten zij en wij de volgende stappen:

STAP 1:

- Er eerst zelf (en samen) uit komen.

STAP 2:

- Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

STAP 3:

- De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.
- Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties.

STAP 4:

- Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt en met de eventuele meelopers. De fases van bestraffen treden in werking. Mogelijke bestraffingen zijn:
 - Een of meerdere pauzes binnen blijven.
 - Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
 - Een functionele schriftelijke opdracht uitvoeren.
 - Een gesprek met als doel: bewustwording van de gevolgen van het pestgedrag.
 - Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.
- De naam van de ruziemaker/ pester wordt in groepsmap genoteerd. Bij iedere melding in de map omschrijft de leerkracht 'de toedracht'. Afhankelijk van de ernst van het pestgedrag, (bv. als de relatie tussen leerlingen ernstig verstoord is) of van de hoeveelheid meldingen worden de ouders op de hoogte gebracht. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.
- Herhaaldelijk pestgedrag wordt ook in de groep besproken. In dit gesprek wordt geprobeerd samen aan een oplossing te werken.

STAP 5:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in de groepsmap en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

STAP 6:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

STAP 7:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep binnen de school te plaatsen. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

STAP 8:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren. Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling.
- Het gepeste kind niet over beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Als het kind zelf niet in staat is dingen op te lossen komt het in aanmerking voor de SOVA training.

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- Door middel van een gesprek in laten zien dat iemand die gepest wordt geaccepteerd moet worden zoals hij/zij is.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD

BEGELEIDING VAN DE GROEP:

- Bespreek in de groep welke rol de groep kan hebben in een situatie waarin gepest wordt.
- Hoe kan de groep bijdragen aan een oplossing?
- Pesten kan en mag door de groep niet geaccepteerd worden.
- De groep laat zien dat je elkaar moet respecteren.

ADVIEZEN AAN DE OUDERS van onze school:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blij in gesprek met uw kind.
- Als uw kind gepest wordt, kunt u dat het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport waar het weerbaar van wordt (bv. judo).
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Meld uw kind aan voor een SOVA of faalangstraining op school.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind samen met uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

Dit PESTPROTOCOL heeft als doel:

- dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig mogen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- regels en afspraken zichtbaar te maken. Hierdoor kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen. Hierdoor stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Digitaal pesten

Digitaal pesten is één van de verschillende vormen van pesten.

Digitaal pesten gebeurt vaak buiten de school, omdat het binnen de school niet toegestaan is om de sociale media te gebruiken. Het ruziën en pesten gaat op school wel vaak door. Schoolresultaten lijden eronder en er ontstaat een onveilig klimaat.

Het digitaal pesten is een groeiend probleem. We willen het digitaal pesten daarom een eigen plaats geven binnen het pestprotocol. Dit protocol stuurt aan op een integrale aanpak in samenwerking met de ouders.

Er zijn verschillende vormen van digitaal pesten: anonieme berichten versturen via sociale netwerksites en WhatsApp, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping en het versturen van een e-mail bom.

Schrikbarend is te weten dat 20% van de leerlingen te maken heeft met digitaal pesten. Niet al deze vormen zal je vinden op de basisschool maar toch is het van belang te weten waarin digitaal pesten kan ontaarden.

De effecten van digitaal pesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten.

Wanneer de leerkracht merkt, dat er door kinderen uit zijn/haar klas thuis gebruik gemaakt wordt van chatprogramma's, of er e-mailcontacten tussen leerlingen zijn, bespreekt de leerkracht met de groep de voordelen en risico's hiervan. In de bovenbouwgroepen is dit in ieder geval aan de orde.

Wanneer ouders merken dat hun kind digitaal gepest wordt, verwachten wij dat zij de school hiervan op de hoogte stellen.

Leerlingen kunnen altijd met hun problemen bij de leerkracht terecht. Zij kunnen dus ook zelf de leerkracht op de hoogte stellen van het pesten.

Om de ernst van de situatie in te schatten is het van belang dat de leerkracht inzicht heeft in de dingen die aan het kind gemeld worden (bv. door het maken van een print screen of laten zien van berichten).

Aan de hand van deze gegevens kunnen we met elkaar bespreken hoe u dit pestgedrag aan kunt pakken en of het nodig is dat de leerkracht u hierin helpt.

Signalen betreffende digitaal pesten nemen we altijd serieus. Wanneer de leerkracht samen met de ouders overeenkomt om het digitaal pesten ook op school aan te pakken, volgt hij/zij onderstaand stappenplan.

Dit stappenplan wordt ook gevolgd als de leerkracht het digitaal pesten als eerste, dus voordat de ouders dit doen, constateert.

1. *Gesprek met de gepeste leerling en gesprek met de dader(s)*

Deze twee onderdelen vallen beiden onder de eerste stap. Ze dienen naast elkaar uitgevoerd te worden. Het is namelijk van belang dat er met zowel het

slachtoffer als met de daders in gesprek gegaan wordt. Daarvoor dienen de dader(s) dus opgespoord te worden. Er moet worden afgewogen of de gesprekken afzonderlijk plaatsvinden of dat dit in een driegesprek (leerkracht, slachtoffer, dader) kan plaatsvinden. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt over het vervolg.

2. *Gesprek met de gepeste leerling*

Het is van belang dat de leerkracht:

- deze leerling en diens klacht serieus neemt.
- de leerling zijn verhaal laat doen en daar de tijd voor neemt.
- zich probeert in te leven in de leerling.
- geen verwijten maakt. Dat maakt het onveilig voor de leerling, waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen.
- de leerling de tip geeft om de pester te blokkeren en/of te verwijderen wanneer het om digitaal pesten gaat.
- door blijft vragen. Vooral wanneer het gaat om een gesprek met een leerling na het signaleren van digitaal pesten. De leerling zal niet snel vertellen dat hij/zij gepest wordt of zelf pest.

3. *Opsporen van de dader(s)*

Soms zal bekend zijn wie de pester is en soms niet. Wanneer niet bekend is wie de pester is zal er getracht moeten worden om dit op te sporen. Dit kan gedaan worden door gesprekken te bewaren en uit te printen. In deze gesprekken kunnen aanwijzingen staan over wie de dader is.

De stijl van het bericht en eventuele taalfouten en aanwijzingen kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.

4. *Gesprek met de dader(s)*

Hierbij is het van belang:

- In te gaan op wat er gaande is.
- Door te vragen.
- Goed te luisteren naar de kant van het verhaal van deze leerling en dit serieus te nemen.
- Te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de gepeste leerling.
- Duidelijk te maken dat de leerling zich schuldig maakt aan een ernstig feit en dat dit in sommige gevallen zelfs strafbaar is.

Als het pesten op deze manier bespreekbaar wordt gemaakt, bestaat wel het gevaar dat het slachtoffer opnieuw door de pester(s) te grazen wordt genomen. Wij moeten er dus voor zorgen dat er een goed pestbeleid is en dat leerkrachten oog houden voor het pestgedrag. Wanneer er een goed pestbeleid is, wordt de kans op herhaling kleiner. Wij bespreken dit in het team.

5. *Ouders/verzorgers van de leerlingen op de hoogte stellen*

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling

als de ouders/verzorgers van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. Dat gebeurt bij voorkeur vóór het gesprek met de betrokken leerlingen. Denk hierbij aan het volgende:

- De leerkracht vraagt de ouders of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, kunt u hen hierover informatie geven.
- De leerkracht vertelt ouders/verzorgers dat het niet hun schuld is.
- De leerkracht informeert de ouders over de afspraken die met de leerlingen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden.
- De leerkracht vertelt de ouders welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen.
- De leerkracht kan de ouders/verzorgers voor meer informatie verwijzen naar bijvoorbeeld: Het gratis telefoonnummer 0800-5010 (voorheen de onderwijstelefoon).
- www.pestweb.nl. Zij kunnen antwoord geven op vragen van ouders/verzorgers. Zij zijn ook per telefoon te bereiken: 0800 2828280 of mobiel. De leerkrachten en de directeur streven er naar om (digitaal) pesten te stoppen, of liever nog, te voorkomen. Dit zal niet altijd lukken, omdat deze vorm van pestgedrag zich buiten school afspeelt. Toch het team het erg belangrijk om te doen wat mogelijk is. Immers, kinderen kunnen pas goed leren als ze zich veilig voelen.

Bijlage: Tips ter voorkoming van digitale pesterijen

In de groepen 5 t/m 8 wordt minimaal 2x per jaar de powerpoint presentatie over digitaal pesten besproken. Deze presentatie is te vinden op ons netwerk in de map 'Leerkracht Algemeen'.

Geef het slachtoffer bij digitaal pesten in ieder geval de volgende tips:

- Gebruik altijd een nickname (schuilnaam).
- Geef nooit je adres, achternaam, telefoon of 06-nummer.
- Chat alleen als je een ander kunt blokkeren.
- Blokkeer het mailtje (dan krijg je geen post meer van deze afzender).
- Zeg het thuis of op school.
- Bewaar de pestmail (dat is het bewijs).
- Laat je leerkracht of ouders bij de provider nagaan wie het bericht heeft verstuurd en een klacht indienen.
- Meld het aan de chatbox zelf (aan de moderatoren of via e-mail).
- Reageer nooit zelf op zulke chats.
- Blokkeer de chat van die persoon. Kan dat niet? Log uit!
- Log eventueel onder een andere naam weer in en chat door met de mensen die je wel leuk vindt.